

Sygn. akt I ACa 58/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 marca 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Romana Górecka

Sędziowie: SA Marzena Miąskiewicz (spr.)

SO (del.) Paulina Asłanowicz

Protokolant: Karolina Długosz-Żółtowska

po rozpoznaniu w dniu 9 marca 2017 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa M. B.

przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie

z dnia 18 listopada 2015 r., sygn. akt I C 305/15

- 1. zmienia zaskarżony wyrok częściowo, to jest w punkcie pierwszym, w ten sposób, że oddala powództwo co do kwoty 602,63 zł (sześćset dwa złote sześćdziesiąt trzy grosze) z ustawowymi odsetkami od dnia 23 października 2014 r. do dnia zapłaty;***
- 2. oddala apelację w pozostałym zakresie;***
- 3. zasądza od Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w W. na rzecz M. B. kwotę 1800 zł (jeden tysiąc osiemset złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.***

Paulina Asłanowicz Romana Górecka Marzena Miąskiewicz

Sygn. akt I ACa 58/16

UZASADNIENIE

M. B. wystąpiła przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej (...) z siedzibą w W. z pozwem o zapłatę kwoty 94.758 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 23 października 2014 roku do dnia zapłaty oraz o zasądzenie kosztów procesu. W uzasadnieniu pozwu podała, że podstawą dochodzonego roszczenia jest żądanie zapłaty połowy wartości rynkowej lokalu mieszkalnego numer (...) położonego w W. przy ulicy (...), w związku z wygaśnięciem prawa do tego lokalu, na skutek śmierci poprzemienika prawnego powódki, który posiadał spółdzielcze lokatorskie prawo do wskazanego wyżej lokalu mieszkalnego. Lokal został przekazany Spółdzielni przez powódkę, jako jedyne następcy prawnego posiadacza prawa.

W odpowiedzi na pozew pozwana wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego wskazując, iż powództwo jest przedwczesne, powódka powinna, bowiem okazać się podziałem majątku wspólnego wskazującym podmioty uprawnione do wypłaty wkładu.

Wyrokiem z dnia 18 listopada 2016 r. Sąd Okręgowy Warszawa Praga w Warszawie zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 94.758,00 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 23 października 2014 roku do dnia zapłaty i kwotę 4617 zł tytułem kosztów procesu oraz nakazał pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego Warszawa Praga w Warszawie kwotę 3 737, 90 zł tytułem nieuiszczonej części opłaty.

Wyrok ten Sąd Okręgowy wydał w oparciu o następujące ustalenia i rozważania:

M. O. (1) i A. W. zawarli związek małżeński w dniu 27 kwietnia 1968 roku. (...) Spółdzielnia Mieszkaniowa(...) w W. w dniu 07 maja 1969 roku, dokonała przydziału M. O. (1) lokalu mieszkalnego nr (...), w budynku nr (...), przy ul. (...). W przydziale wskazano A. O. jego żonę. Wyrokiem z dnia 31 maja 1974 roku Sąd Powiatowy W. - P. orzekł rozwiązanie ich małżeństwa przez rozwód.

Decyzją z dnia 23 stycznia 1978 r. zarząd SM (...) przyjął M. O. (1) w poczet członków Spółdzielni. SM (...) w dniu 29 listopada 2006 roku podjęła uchwałę nr(...)w sprawie określenia przedmiotu odrębnej własności lokali w nieruchomości przy ul. (...) w W.. Pismem z dnia 29 listopada 2006 roku SM (...) poinformowała M. O. (2) o podjętej uchwale, prawie jej zaskarżenia i o tym, że po upływie terminu do zaskarżenia uchwały osoby zainteresowane przeniesieniem własności lokalu powinny zgłosić się celem uzupełnienia danych niezbędnych do sporządzenia umowy przeniesienia własności.

M. O. (2) zmarł 8 marca 2013 r. jako osoba rozwiedziona. W dacie śmierci posiadał spółdzielcze lokatorskie prawo do przedmiotowego lokalu, a wkład mieszkaniowy stanowił 100% całkowitego kosztu budowy lokalu i wynosił 2,92 zł. Spadek po M. O. (1) na podstawie testamentu nabyła w całości powódka. Powódka jako spadkobierca zmarłego M. O. (2) zdała przedmiotowy lokal na rzecz pozwanej.

Powódka pismem z dnia 13 października 2014 r. wezwała pozwaną do zapłaty kwoty 94.758 zł tytułem równowartości połowy wartości rynkowej przedmiotowego lokalu w terminie 7 dni od otrzymania pisma. Wezwanie doręczono pozwanej 15 października 2014 roku. Pozwana odmówiła wypłaty żądanej kwoty podtrzymując stanowisko zaprezentowane w prowadzonej przez strony korespondencji, w której wskazywała na przedwczesność żądania i konieczność przedstawienia działu spadku po zmarłym.

Pozwana ogłosiła przetarg sprzedaży prawa do przedmiotowego lokalu. Przed przetargiem na podstawie operatu rzeczoznawcy majątkowego ustalono wartość rynkową lokalu na kwotę 189.000 zł,

Po przeprowadzeniu przetargu zarząd pozwanej zatwierdził w dniu 06 października 2014 roku przyznanie przedmiotowego lokalu mieszkalnego J. A. jako osobie uprawnionej do zawarcia umowy ustanowienia odrębnej własności lokalu. W związku z tym na konto pozwanej wpłacono kwotę 194.518 zł. Pozwana dokonała rozliczenia wkładu mieszkaniowego związanego z przedmiotowym lokalem w ten sposób, że od wartości rynkowej lokalu wg. operatu szacunkowego tj. 189.000 zł odjęto kwotę 2,92 zł z tytułu morzonego kredytu i 686,33 zł z tytułu zadłużenia.

W rozpoznawanej sprawie stan faktyczny był niesporny. Sporne między stronami było, czy powódka w ustalonym stanie faktycznym ma prawo dochodzić zwrotu połowy wartości rynkowej prawa do lokalu mieszkalnego. Zgodnie ze stanowiskiem pozwanej, aby skutecznie zgłosić takie roszczenie powódka powinna przedstawić dowód podziału majątku wspólnego jej poprzednika prawnego i byłej żony, z którego wynikałoby uprawnienie do żądania zwrotu wartości lokalu na rzecz poprzednika prawnego powódki.

Sąd Okręgowy podzielił stanowisko zaprezentowane przez powódkę. Zgodnie z art. 11 ust. 2¹ ustawy z dnia 15 grudnia 2000 roku o spółdzielniach mieszkaniowych (t.j. Dz. U. z 2013 r.(poz. 1222), w wypadku wygaśnięcia spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu mieszkalnego spółdzielnia wypłaca osobie uprawnionej wartość rynkową tego lokalu.

Przysługująca osobie uprawnionej wartość rynkowa nie może być wyższa od kwoty jaką spółdzielnia uzyska od osoby obejmującej lokal w wyniku przetargu przeprowadzonego przez spółdzielnię zgodnie z postanowieniami statutu.

M. O. (1) zmarł 08 marca 2013 r. i zgodnie z art. 11 ust.1 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych oraz art. 25 § 1 ustawy prawo spółdzielcze (Dz. U. z 2013 r., poz. 1443) spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu mieszkalnego wygasło z chwilą ustania członkostwa, które to ustało na skutek śmierci członka spółdzielni.

Zgodnie z art. 11 ust. 2⁴ warunkiem wypłaty wartości rynkowej lokalu jest opróżnienie lokalu.

W sprawie doszło do spełnienia wszystkich wymienionych wyżej przesłanek do wypłaty kwoty wartości rynkowej lokalu. Członkostwo M. O. (1) w SM (...) wygasło z dniem jego śmierci. Powódka jako następcą prawnym zmarłego zdała lokal Spółdzielni. Prawo do lokalu zbyto. Pozwana na podstawie wskazanych wyżej przepisów zobowiązana była do wypłaty osobie uprawnionej - powódce równowartości rynkowej przedmiotowego lokalu. Pomimo wezwania pozwana nie wypłaciła żądanej kwoty. Wierzytelność w postaci rynkowej wartości prawa ma charakter pieniężny, a więc podzielny. Powódka jest więc uprawniona do dochodzenia zgłoszonego przez siebie roszczenia.

Uprawniony, którego prawo do lokalu lokatorskiego wygasło, otrzymuje wartość rynkową tego lokalu (ustaloną przez rzeczoznawcę), ale nie większą niż spółdzielnia uzyskała w drodze przetargu od nabywcy odrębnej własności tego lokalu, po potrąceniu: nieuzupełnionej części wkładu mieszkaniowego, zaległych opłat, o których mowa w art. 4 ust. 1 ustawy (wraz z odsetkami), kosztów określenia wartości rynkowej lokalu, a także - gdy spółdzielnia skorzystała z pomocy uzyskanej ze środków publicznych lub innych środków - nominalnej kwoty umorzenia kredytu lub dotacji, w części przypadającej na ten lokal. Warunkiem wypłaty tak ustalonej kwoty jest opróżnienie tego lokalu przez dotychczas uprawnionego (art. 11 ust. ustawy 2¹ i 2⁴ ustawy).

Lokal zbyto za kwotę 194.518 zł. W sprawie nie wykazano wartości rynkowej lokalu poprzez dowód z opinii biegłego. W sprawie nie była jednak kwestionowana kwota, za jaką zbyto prawo do lokalu w wyniku przetargu. Wartość rynkowa, to wartość, jaką uzyskuje prawo lub rzecz na skutek weryfikacji ich wartości przez rynek. Prawo do przedmiotowego lokalu poddano takiej weryfikacji, prawo to zostało zbyte na skutek przetargu zorganizowanego przez Spółdzielnię. Cena uzyskana w przetargu to 194.518 zł i kwota ta, zdaniem Sądu Okręgowego, stanowi ceną rynkową przedmiotowego lokalu.

Od kwoty tej odjąć należy kwotę 689,25 zł z tytułu umorzenia kredytu i zadłużenia, które zostały wskazane w rozliczeniu Spółdzielni. Po ich odliczeniu kwota do wypłaty to 193.828,75 zł. Połowa z tej kwoty to 96.914,38 zł. Powódka dochodzi niższej kwoty, a więc jej roszczenie, co do wysokości jest uzasadnione.

Uzasadnione jest również roszczenie odsetkowe. Zobowiązanie do wypłaty wartości rynkowej lokalu ma charakter świadczenia bezterminowego, co do którego obowiązek zapłaty realizuje się po wezwaniu. Pozwana otrzymała wezwanie do zapłaty dochodzonej kwoty 15 października 2014 r. z terminem, który upłynął 22 października 2014 r. Pozwana nie wypłaciła żądanej kwoty, a więc uzasadnione jest żądanie zasądzenia odsetek od dnia 23 października 2014 r.

Sąd Okręgowy nie podzielił stanowiska pozwanej odnośnie przedwczesności roszczenia powódki. Związek małżeński M. O. (1) i A. O. został rozwiązany w 1974 roku. Sąd Okręgowy podzielił oceną prawną zaprezentowaną w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 6 maja 2011 roku, (II CSK 410/10, Lex 2534732), odnoszącego się do charakteru udziału byłych małżonków w spółdzielczym lokatorskim prawie do lokalu mieszkalnego. Udział ten w braku innych unormowań i zgodnie z przepisami k.r.i op. przysługiwał byłym małżonkom po połowie. W sprawie nie przedstawiono dowodów na wykazanie, aby doszło do podziału majątku wspólnego małżonków O.. Sąd I instancji zatem przyjął, na potrzeby niniejszego procesu, iż do takiego podziału nie doszło. Na skutek przekształceń Spółdzielni, przedmiotowy lokal, wszedł do zasobów SM (...) i M. O. (1) został członkiem tej Spółdzielni, posiadając spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu. W związku z brakiem dowodu podziału majątku wspólnego, czy działu spadku, przyjmując należy prawo powódki,

jako jedyne go następcy prawnego po zmarłym członku spółdzielni, do dochodzenia, co najmniej połowy wartości tego prawa, na podstawie wskazanych wyżej przepisów.

Powódka uprawniona jest do dochodzenia od dłużnika, w tym przypadku pozwanej, równowartości połowy wartości rynkowej lokalu, gdyż z przepisu art. 209 k.c. wynika uprawnienie do podejmowania wszelkich czynności zmierzających do zachowania wspólnego prawa. Powódka, jako współuprawniona do części podzielnej wierzytelności, która stanowi współwłasność jej oraz A. O. - lub jej następców prawnych, ma prawo skutecznie zgłosić swoje roszczenie.

Dla oceny zasadności roszczenia nie ma znaczenia, czy powódka wskazała, co składa się na majątek dorobkowy, czy spadkowy, ani jak został podzielony. Spółdzielnia nie jest uprawniona do oceny, co i któremu z małżonków powinno przyspać w ramach podziału majątku wspólnego, ani jakie udziały miał każdy z małżonków w tym majątku. Przede wszystkim każdy ze współwłaścicieli ma prawo w ramach zachowania wspólnego prawa dochodzić należności, które wchodzą w skład majątku wspólnego. Na podstawie ustalonego stanu faktycznego przyjąć należy, że prawo do lokalu przysługiwało zarówno M. O. (1), jak i A. O.. Każdy z nich, lub ich następców prawnych, mógł więc w ramach zachowania wspólnego prawa dochodzić zasądzenia rynkowej wartości prawa w związku z jego wygaśnięciem.

Twierdzenia pozwanej o wyjątkowym charakterze i sposobie jej rozliczeń z wierzycielami są uzasadnione o tyle tylko, o ile znajdują oparcie w odmiennych uregulowaniach, specyficznych dla prawa spółdzielczego instytucji prawnych. Odnośnie obowiązku wynikającego z art. 11 ust. 2¹ ustawy z dnia 15 grudnia 2000 roku o spółdzielniach mieszkaniowych, brak szczególnych uregulowań wyłączających zastosowanie art. 209 k.c. W szczególności nie wyłącza uprawnienia z art. 209 k.c. ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym, czy brak formalnego podziału majątku wspólnego. Współwłaściciele zobowiązani są w ramach wzajemnych rozliczeń do uwzględnienia faktu wypłaty wartości rynkowej prawa do rąk jednego z nich.

Pozostają bez wpływu na rozstrzygnięcie sprawy dywagacje pozwanej, co do braku żądania zawiadomienia pozostałych spadkobierców o toczącym się postępowaniu. Gdyby powódka składała takie wnioski - o ile są inni spadkobiercy - to wówczas roszczenie nie miałyby oparcia w treści przepisu art. 209 k.c. O kosztach procesu Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 k.p.c.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego wniosła strona pozwana, zaskarżając go częściowo, to jest w zakresie punktu I co do kwoty 602, 63 zł. oraz w zakresie odsetek ustawowych od zasądzonej kwoty w całości, a także w punkcie II oraz III w całości tj. co do rozstrzygnięcia o kosztach procesu.

W apelacji zarzucono naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:

- art. 11 ust. 2² ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych, poprzez niewłaściwą wykładnię i w konsekwencji błędne zastosowanie, skutkujące niewłaściwym wyliczeniem kwoty należnej powódce;

- art. 209 k.c. poprzez błędną wykładnię i zastosowanie, w sytuacji gdy brak podstaw do uznania pozwu jako skutecznie wniesionego w ramach czynności zachowawczych;

- art. 1035 k.c. poprzez przyznanie wypłaty wkładu powódce, mimo braku działu spadku, stanowiącego warunek wymagalności dochodzonej pozwem kwoty;

- art. 481 k.c. poprzez niewłaściwą wykładnię, skutkujące nieuprawnionym przyjęciem, że pozwana Spółdzielnia pozostaje w zwłoce, a więc należą się powódce odsetki ustawowe, co wynika z błędnego przyjęcia wymagalności dochodzonej pozwem kwoty;

- art. 102 k.p.c. poprzez obciążenie pozwanej kosztami procesu, mimo precedensowego charakteru sprawy, oraz braku podstaw do obciążenia Spółdzielni ww. kosztami, w świetle szczególnych okoliczności i skomplikowania prawno-faktycznego sprawy.

W apelacji wniesiono o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa ponad kwotę 94 155,37 zł. oraz w zakresie odsetek ustawowych od kwoty dochodzonej pozwem- w całości oraz o zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej Spółdzielni kosztów procesu za I i II instancję według norm przepisanych.

Powódka wniosła o oddalenie apelacji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest częściowo zasadna.

Słusznie w apelacji podniesiono zarzut naruszenia art. 11 ust. 2² ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych, poprzez niewłaściwą wykładnię i w konsekwencji błędne zastosowanie, skutkujące niewłaściwym wyliczeniem kwoty należnej powódce. Zgodnie bowiem z tym przepisem, w przypadku wygaśnięcia spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu mieszkalnego spółdzielnia wypłaca osobie uprawnionej wartość rynkową tego lokalu, która nie może być wyższa od kwoty jaką spółdzielnia uzyska od osoby obejmującej lokal w wyniku przetargu przeprowadzonego przez spółdzielnię. W oparciu o art. 2 ustęp 4 powołanej wyżej ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych wartością rynkową lokalu w rozumieniu tejże ustawy jest wartość określona na podstawie przepisów działu IV rozdziału 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (DZ.U. z 2010 r. Nr 102 poz. 651, z późn. zm.). Określenia wartości rynkowej nieruchomości dokonują zaś, zgodnie z art. 150 ustęp 5 u.g.n. rzeczoznawcy majątkowi. W rozpoznawanej sprawie z operatu szacunkowego rzeczoznawcy majątkowego wynika, że wartość rynkowa lokalu wynosi kwotę 189 000 zł. Zatem to ta kwota stanowi wartość rynkową przedmiotowego lokalu w rozumieniu art. 11 ust. 2² ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych. Sąd Okręgowy odwołując się do poglądu, że wartością rynkową jest wartość, jaką uzyskuje prawo lub rzecz na skutek weryfikacji ich wartości przez rynek wadliwie zatem przyjął, iż w rozpoznawanej sprawie wartością rynkową jest kwota 194 518 zł uzyskana za przedmiotowy lokal w wyniku przetargu, co zarzucając naruszenie art. 11 ust. 2² ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych zakwestionowano w apelacji. Przetarg i cena w nim uzyskana jest korelatem wartości rynkowej lokalu określonej na bazie operatu szacunkowego rzeczoznawcy majątkowego w takim tylko znaczeniu, że wartość rynkowa ustalona przez rzeczoznawcę majątkowego w prawidłowo sporządzonym operacie, należy osobie uprawnionej, nie może być wyższa od ceny uzyskanej w przetargu za dany lokal. Natomiast, gdy cena lokalu uzyskana w przetargu jest wyższa, tak jak w rozpoznawanej sprawie, różnica ta stanowi dochód spółdzielni. Skoro zatem zgodnie z operatem szacunkowym, który nie został przez powódkę w niniejszym postępowaniu zakwestionowany, wartość rynkowa lokalu wynosiła 189 000 zł, to po pomniejszeniu tej kwoty o umorzony kredyt w wartości nominalnej wynoszący kwotę 2,92 zł i oraz o zadłużenie w kwocie 686,33 zł, powódce należy się kwota 94 155,37 zł, co skutkowało zmianą zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa o zapłatę kwoty 602,63 zł z odsetkami od tej kwoty.

W pozostałym zakresie apelacja jest niezasadna.

Podniesiony w apelacji zarzut naruszenia art. 481 k.c. jest całkowicie chybiony. Skoro pozwana Spółdzielnia uznając, iż spółdzielcze lokatorskie prawo do przedmiotowego lokalu wygasło, zbyła ten lokal innej osobie, to zobowiązana była do wypłacenia osobie uprawnionej wartość rynkową tego lokalu. Obowiązek ten podlega ogólnym regułom płynącym z art. 455 k.c., zgodnie z którym to przepisem odsetki ustawowe za opóźnienie przysługują wierzycielowi od daty wezwania dłużnika do zapłaty. Pozwana otrzymała wezwanie do zapłaty dochodzonej kwoty w dniu 15 października 2014 r., z terminem płatności, który upłynął 22 października 2014 r. i nie wypłaciła żądanej kwoty. Powódce należą się więc odsetki ustawowe od dnia 23 października 2014 r. do dnia zapłaty.

Z art. 481 § 1 k.c. wynika, że odsetki ustawowe przysługują uprawnionemu za samo opóźnienie w spełnieniu świadczenia, niezależnie od tego, czy wierzyciel poniósł szkodę i choćby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik nie ponosi odpowiedzialności. Mają one na celu wyrównanie uszczerbku majątkowego stanowiącego konsekwencję braku możliwości korzystania przez wierzyciela z należnego mu świadczenia pieniężnego od daty, w której dłużnik powinien spełnić to świadczenie stosownie do art. 455 k.c. Aktualnie w orzecznictwie przeważa pogląd, że w związku z normalizacją stosunków ekonomicznych i stabilizacją cen, odsetki ustawowe, w odróżnieniu od

początkowego okresu zmian ustrojowych i gospodarczych, w mniejszym stopniu pełnią funkcję waloryzacyjną, mają przede wszystkim zapewnić swego rodzaju zryczałtowane wynagrodzenie dla wierzyciela za korzystanie przez dłużnika ze środków pieniężnych należnych wierzycielowi, a także dyscyplinować dłużnika i motywować go do jak najszybszego spełnienia świadczenia.

Również zarzut naruszenia art. 102 k.p.c. jest niezasadny. Zasadą w procesie cywilnym jest, że strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (art. 98 k.p.c.). Przepis art. 102 k.p.c. zaś reguluje rozliczenie kosztów postępowania według zasady słuszności. W art. 102 k.p.c. mowa jest o szczególnych okolicznościach. Dotyczą one nie tylko samego przebiegu procesu, jak zdaje się uważa to skarżąca, ale również okoliczności pozostających poza postępowaniem, takich jak np. stan majątkowy stron. Przepis art. 102 k.p.c. nie może być wykładany rozszerzająco i wyklucza uogólnienie, a może być stosowany w zależności od konkretnego przypadku. Skorzystanie z art. 102 k.p.c. jest suwerennym uprawnieniem jurysdykcyjnym sądu orzekającego i zastosowanie tego przepisu należy do jego dyskrecjonalnej decyzji, opartej na szczególnym przekonaniu oraz całokształcie okoliczności sprawy. Przesłanki zastosowania art. 102 k.p.c. nie stanowi subiektywne przekonanie pozwanej Spółdzielni o „precedensowym charakterze sprawy”. Nie można zgodzić się też, ze skarżąca, aby, brak było podstaw do obciążenia jej kosztami postępowania z uwagi na „szczególne okoliczności i skomplikowanie prawno-faktyczne sprawy”. W rozpoznawanej sprawie, w ocenie Sądu Apelacyjnego, nie zaistniały żadne „szczególne okoliczności” w rozumieniu art. 102 k.p.c.

Pozostałe zarzuty nie miały wpływu na wynik apelacji. Skoro bowiem pozwana nie zaskarżyła wyroku w części uwzględniającej powództwo, co do należności głównej w kwocie 94 155,37 zł, to zarzuty podniesione w apelacji w tym zakresie, są bezprzedmiotowe. Na marginesie jedynie należy zauważyć, podziеляjąc stanowisko Sądu I instancji, że dochodzone w rozpoznawanej sprawie roszczenie o wypłatę wartości rynkowej lokalu, jest roszczeniem o świadczenie podzielne. Przy podzielności zaś świadczenia wierzytelność dzieli się na tyle niezależnych od siebie części, ilu jest wierzycieli. Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 30 maja 1975 r. sygn. III CZP 27/75 wyraził pogląd, który w całości aprobuje Sąd Apelacyjny w niniejszym składzie, zgodnie z którym, od chwili ustania wspólności do chwili podziału majątku wspólnego każde z małżonków może dochodzić od dłużnika we własnym imieniu i na swoją rzecz części wierzytelności stanowiącej składnik tego majątku, odpowiadającej przysługującemu mu udziałowi w tym majątku, jeżeli należne świadczenie jest podzielne w rozumieniu art. 379 k.c., chyba, że wierzytelność nie ma charakteru samodzielnego, lecz jest pochodna od rzeczy stanowiącej składnik majątku wspólnego, jak np. czynsz dzierżawny. W obowiązującym systemie prawa rodzinnego, przyjmującym jako zasadę reżim ustawowej wspólności ustawowej, stosując domniemanie faktyczne z art. 231 k.p.c. oparte na życiowym doświadczeniu, którego to domniemania strona pozwana nie obaliła, należy uznać, że pomiędzy małżonkami O. z chwilą zawarcia małżeństwa powstała z mocy ustawy wspólność majątkowa (art. 31 kro) i udziały małżonków w majątku wspólnym były równe (art. 43 § 1 k. R. i op.). W skutek rozwiązania związku małżeńskiego Z. O. i A. O. w dniu 31 maja 1974 r. przez rozwód ustała pomiędzy małżonkami wspólność ustawowa wynikająca z art. 31 k.r. i op. W oparciu o art. 42 k.r. i op. w brzmieniu obowiązującym w dacie ustania małżeństwa, od chwili ustania wspólności ustawowej stosuje się odpowiednio do majątku, który był nią objęty, przepisy o współwłasności w częściach ułamkowych. Reasumując powyższe rozważania, należy stwierdzić, że od chwili ustania wspólności do chwili podziału majątku każdy z małżonków mógł dochodzić od dłużnika we własnym imieniu i na swoją rzecz części wierzytelności stanowiącej składnik tego majątku, odpowiadającej przypadającemu mu udziałowi w tym majątku.. Zatem powódka jako jedyna spadkobierczyni Z. O., wbrew przekonaniu skarżącej, legitymowana była do dochodzenia niniejszego roszczenia.

Z tych względów Sąd Apelacyjny zmienił częściowo zaskarżony wyrok na podstawie art. 386 § 1 k.p.c., zaś oddalił apelację w pozostałym zakresie na podstawie art. 385 k.p.c. Chociaż na skutek apelacji zaskarżony wyrok częściowo zmieniono, to nie było podstaw do zmiany rozstrzygnięcia o kosztach postępowania przed Sądem I instancji w świetle art. 100 k.p.c. Strona pozwana winna zwrócić powódce wszystkie koszty postępowania, bowiem powódka uległa tylko co do nieznaczącej części swego żądania. Z tych samych względów obciążono pozwaną kosztami postępowania apelacyjnego w całości, bo pozwana przegrała apelację w 94,2 %. Koszty postępowania apelacyjnego należne powódce stanowi wynagrodzenie jej pełnomocnika albowiem powódka była reprezentowana w postępowaniu apelacyjnym

przez radcę prawnego i domagała się zasądzenia kosztów tego postępowania. Koszty te ustalono na kwotę 1800 zł w oparciu o § 6 pkt 5 w zw. § 12 ust.1 pkt 2 z rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. z 2013 r., poz. 490 ze zm.).

Marzena Miąskiewicz Romana Górecka Paulina Aslanowicz